

Introduktion

Den här uppgiften omfattar recensioner av två kapitel i Edgells *The sociology of work* (Edgell, 2006). Detta är den första recensionen, och den avser kapitel 1 – *The transformation of Work: From Work as an Economic Activity to Work as Employment* (Edgell, 2006:1-27).

Recension

Kapitlet är en historisk essä över olika samhällskulturer, och beskriver utvecklingen som börjar med pre-industriella samhällen. De tidigaste kulturerna med små jägare-samlare-samhällen där alla hjälpte till oavsett samhällsposition, kön eller ålder. I samband med de första odlingarna av växter och hållandet av djur som under hortikultursamhället, utvecklades samhället genom mer avancerade hjälpmedel, större invånarantal och ett större överskott, och med uppdelning i olika arbetsroller, införandet av soldater, politik, religion och krigföring på full tid. Tredje steget med bondesamhället utvecklade sedan mer avancerade verktyg och maskiner och tyglade kraften hos djuren och fick extra energi till transporter och jordbruk, och medförde större populationer, kraftigt ökad produktion. Pengar blev ett vanligt sätt att betala i dessa byar eller städer. Tydligare ägande och skevare fördelning av rikedomar medförde större skillnader mellan de som hade det bra och de som hade det dåligt. Nu uppstod ytterligare sätt på vilka denna nya överklass kunde visa upp sin rikedom så som sport, nöjesjakt, konst, antikviteter, mat, vin mm. Begreppet fritid hade sett dagens ljus.

Edgell framhåller två viktiga aspekter kring det industriella kapitalistsamhället, nämligen att vi måste se den *Industriella* betydelsen, som står för maskinens genombrott kombinerat med nya energikällor som gjorde att produktionen kunde organiseras på helt nya sätt, och den *Kapitalistiska* betydelsen med ägare och kapital som styr produktionen och sysselsätter lönearbetare i sina fabriker, och allt detta i full konkurrensutsättning för att generera mer kapital. Att använda orden ihop innebär att dessa två är tätt sammanvävda genom utvecklingen. Han går sedan igenom olika intressanta aspekter av arbete i ett industriellt kapitalistsamhälle, och beskriver produktionssystem, arbetsdelning med hänvisningar till både Taylor och Marx, med tiden som ett begrepp som förändrade människors liv, utbildning och rekrytering. Han gör dessutom en första kort reflektion över kvinnor och patriarkalism, ett väldigt intressant ämne vilket gjorde att avsnittet kändes något för kort, men detta tema återkommer flera gånger senare i boken. Han låter oss förstå att det inte alltid sett ut som det gör idag, utan att både kvinnors roll i arbetslivet förändrats kraftigt under åren, och att synen på arbete utvecklats till att nedvärdera det obetalda arbetet, främst då hushållsarbetet

Edgells sammanfattning är att i tidiga samhällen sågs arbete som något negativt, ett måste för att överleva, och ingick i starka sociala nätverk där familjen ofta utförde de gemensamma arbetsuppgifterna. Den industriella kapitalismen medförde användningen av maskiner, nya energikällor, separationen av arbete från hemmet, marknadssystem och konkurrensutsättning. Han drar två slutsatser; dels att utvecklingen av den industriella kapitalismen transformerade definitionen på arbete till något frikopplat från all annan samvaro med omgivningen, och dels utvecklades en stark uppfattning om arbete (*dominant conception of work*) som prioriterade och värderade arbete som var industriellt, kapitalistiskt, patriarkalt och modernt till skillnad från annat arbete, främst obetalt hushållsarbete som värderades lägre. En modell som vi känner igen än idag, om än skandinaviska länder tillskrivs ett längre framåtskridande just i den feministiska samhällsutvecklingen av arbete.

Personlig reflektion

Den här boken borde jag ha läst innan jag läste Marx och Weber. Den förklarar den historiska utvecklingen av arbete på ett sätt som skulle ha gjort tolkningarna av Marx och Weber lättare. Eftersom den är historiskt uppbyggd och listar utvecklingen över tid blir den för mig väldigt pedagogisk och budskapen lätta att förstå.

Nyss återkommen efter en vistelse i Lapplands fjällvärld insåg jag efter detta kapitel att flera av de kulturer Edgell pekar på existerar parallellt omkring oss, och att dessa människor försöker att kombinera flera stadier av samhällen på samma gång. Å ena sidan lever mina samiska släktingar enligt den beskrivning som Edgell gör på *Horticultural societies* med renar som de följer efter årstidernas växlingar, hela familjen deltar i arbetet och gemensamt löser man sina uppgifter. Eftersom de inte har ett traditionellt jobb existerar inte heller begreppet semester. Å andra sidan har barnen skolplikt, och det större samhälle som de lever i och måste interagera med är ett modernt industriellt kapitalistiskt samhälle så visst uppstår det naturligt massor av tillfällen när dessa kulturer krockar. Här gav kapitlet många nya perspektiv.

Trots att Edgell skriver initierat och försöker täcka in helheten, så blir ett kapitel om den historiska utvecklingen av arbete som koncept alldeles för kort. Det väcks hos mig både tankar och frågor som skulle behöva mer underlag för reflektion och svar, men som en första inblick i arbetet som begrepp och för att nå den grundläggande förståelsen om att arbete inte är något som bara är, utan faktiskt går att empiriskt undersöka och förhålla sig vetenskapligt till, fungerar den mycket väl och väcker en lust att läsa vidare i boken.

Edgell, S. (2006). *The sociology of work*. London: SAGE